

Продовження переговорного процесу у галузі технічного регулювання щодо набуття повноправного членства України в ЄС

Леонід Віткін

*доктор технічних наук, професор,
професор кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: Vitkin@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-0731-1333*

Наприкінці лютого 2022 року Україна подала заявку щодо вступу до Європейського Союзу, а вже червні 2022 року ЄС надав Україні статус кандидата на членство. Зважаючи на досягнутий Україною прогрес в умовах повномасштабної агресії РФ, ЄС у грудні 2023 року повідомив про відкриття переговорів щодо вступу України до Європейського Союзу, які були започатковані у червні 2024 року.

Водночас, Україна продовжує адаптацію свого законодавства з європейським, зокрема у галузі технічного регулювання [1]. З цією метою наприкінці 2024 року та початку 2025 року Кабінетом Міністрів України підготовлені та внесені до Верховної Ради два важливих законопроекти щодо гармонізації сфери акредитації та системи технічного регулювання з вимогами ЄС, а також про зміни деяких законів України щодо удосконалення державного ринкового нагляду та системи технічного регулювання згідно з вимогами ЄС. Останній з цих двох вже прийнято в першому читанні у березні поточного року.

У свою чергу, Європейська Комісія розпочала скринінг українського законодавства щодо відповідності європейському за 33 главами, які згруповані за 6 кластерами ще у січні 2024 року. За результатами скринінгу Єврокомісія у січні 2025 року представила перший звіт Раді ЄС, яка прийматиме рішення про відкриття переговорного кластеру кластеру 1 «Засадничі глави».

На жаль, Угорщина наразі блокує повноцінну роботу переговорних команд.

За інформацією Мінекономіки Україна у березні 2025 року успішно пройшла скринінг за переговорним розділом «Вільний рух товарів» щодо 59 актів законодавства ЄС у галузі технічного регулювання стосовно промислової продукції. У майбутньому це дозволить укласти Угоду про оцінку відповідності та прийнятність промислової продукції (АСАА) та забезпечить взаємний безперешкодний доступ цієї продукції на ринки ЄС та України.

Важливим фактором для подальшого розвитку вітчизняної галузі технічного регулювання є загальний стан її привабливості для інвестицій.

Використаємо підхід, запропонований А. Дж. Томпсоном для оцінки привабливості цієї галузі [2]. Для оцінки галузі технічного регулювання, було визначено 10 факторів (X), питома вага (B), рейтинг (P) та оцінка впливу кожного фактору $O=(B * P)$, які наведені нижче:

1. Розміри ринку послуг технічного регулювання (X1), (B1=0,1), (P1=3), (O1=0,3);

2. Прогнозований темп росту ринку послуг технічного регулювання (X2), (B2=0,1), (P2=2), (O2=0,2);

3. Історична та передбачувана прибутковість наданих послуг у галузі технічного регулювання (X3), (B3=0,05), (P3=3), (O3=0,15);

4. Рівень конкуренції у галузі технічного регулювання (X4), (B4=0,1), (P4=3), (O4=0,3);

5. Можливі загрози у галузі технічного регулювання (X5), (B5=0,1), (P5=4), (O5=0,4);

6. Вплив сезонних і циклічних факторів у галузі технічного регулювання (X6), (B6=0,05), (P6=2), (O6=0,1);

7. Вимоги до рівня сучасних технологій і обладнання та інвестицій у галузі технічного регулювання (X7), (B7=0,2), (P7=4), (O7=0,8);

8. Вплив внутрішнього та зовнішнього ділового середовища у галузі технічного регулювання (X8), (B8=0,05), (P8=3), (O8=0,15);

9. Вплив регулювання та економічної політики у галузі технічного регулювання (X9), (B9=0,1), (P9=4), (O9=0,4);

10. Наявність стратегії досягнення повної відповідності вітчизняної галузі технічного регулювання європейській та плану її реалізації (X10), (B10=0,15), (P10=5), (O10=0,75). При цьому, сума питомих ваг (B) кожного фактору дорівнює 1, рейтинг кожного фактору (P) здійснювався за 5-ти бальною шкалою, а загальна оцінка інвестиційної привабливості галузі технічного регулювання визначалася за формулою: $O=(B1 * P1)+(B2 * P2)+...+(B10 * P10)=3,65$.

Здійснений аналіз показав, що наразі галузь технічного регулювання України, залишається привабливою (рівень привабливості $O=3,65$ вищий за середній за 5-ти бальною шкалою), не зважаючи на стан війни з рф. Таким чином, в умовах воєнного стану українська система технічного регулювання продовжила функціонувати, забезпечивши належне супроводження виробництва та сфери послуг необхідними стандартами, випробуваннями, вимірюваннями, сертифікатами та іншими документами, які підтверджують якість та безпечність продукції і послуг. При цьому галузь залишилася беззбитковою в умовах воєнного стану. Водночас, на ринку надання послуг у галузі технічного регулювання існує достатньо висока конкуренція, а також залишається високим рівень впливу органів влади на галузь. Натомість, існують загрози, пов'язані з продовженням воєнних дій, а також спостерігається суттєве посилення вимог до застосування сучасних технологій, обладнання та компетентності персоналу. На часі, для подальшого розвитку галузі технічного регулювання Україні конче необхідно мати чітку стратегію повного приведення галузі технічного регулювання до європейської та детальний план її реалізації у стислі терміни. А це, у свою чергу, потребуватиме значних інвестицій у галузь, зокрема масштабної технічної та фінансової допомоги ЄС.

Ключові слова: скринінг українського законодавства, Угода АСАА, аналіз інвестиційної привабливості галузі технічного регулювання.

Список використаних джерел

1. Віткін Л.М. *Технічні бар'єри в торгівлі* / А. Андрусевич, А. Василенко, Б. Веселовський, Л. Віткін, та інші // *Україна та Угода про асоціацію. Моніторинг виконання 2014-2022* – Київ 2023. – стор.149, с. 35-39.
2. *Thompson A. Strategic Management*/ A. Thompson, A. J. Strickland. N.Y. McGraw-Hill Education, 2001. - 576 p.